

Кваліфікаційна робота
Деримуки Єлизавети Петрівни
на здобуття освітнього ступеня Магістр

за ОНП «Реставрація станкового і монументального живопису»

складається з трьох частин: реставрація, копія, дослідницька робота

Реставрація:

1) Ікона, кінець XVIII ст., Україна, «Свята Варвара». Д., о., 124,5 × 67,5 см; приватна збірка. Вхідний № НАОМА 3296.

Підстава для реставрації: аварійний стан, приведення до експозиційного вигляду. Ікона «Свята Варвара» була написана у кінці XVIII ст., як мінімум тричі поновлювалася у XIX – XX ст.. Має ознаки руйнації основи, відшарування ґрунту, значні за площею втрати ґрунту й живопису. Потребує консерваційно-реставраційних втручань, а також – бажано – зняття останніх перемальовань емаллю, що суттєво псують візуальне сприйняття живопису, знецінюють його та перекривають залишки автентичного письма.

Виконані процеси:

В результаті проведених реставраційних заходів було відновлено цілісність дерев'яної основи, усунені пізні цвяхи, забиті через лицевий бік ікони, дошки основи зведені, оновлені шпуги та доповнено втрати основи. Видалені затікання емалевої фарби з тильної сторони й торців. З лицевої сторони частково (на 60 %) видалено поверхневі неавторські перемалювання. Встановлено послідовність нанесення пізніх нашарувань, уточнено обсяг збережених авторських шарів ікони. Зважаючи на фрагментарну збереженість авторського живопису, було вирішено не видаляти перше за часом перемалювання лику, волосся та кистей рук, оскільки подальше зняття його означало би повне знищення зображення святої Варвари.

Керівники: Тимченко Т.Р., кандидат мистецтвознавства, доцент, художник-реставратор вищої кваліфікації; Титов М.Ф., професор, заслужений діяч мистецтв; Сомик-Пономаренко І.М., старший викладач, член НСХУ.

Рецензент: Марченко Г.А., художник-реставратор науково-дослідного відділу реставрації рухомих пам'яток Національного заповідника «Києво-Печерська лавра», художник-реставратор вищої кваліфікації станкового олійного живопису.

Копія:

Копія фрагменту ікони «Христос-Учитель», Україна, ХІХ – поч. ХХ ст., д., о., 160 × 70 см. Білоцерківський краєзнавчий музей, НАОМА 3167, М-75. Розмір копії фрагменту 106 × 58 см.

Керівник: Сомик-Пономаренко І.М., старший викладач

Рецензент: Кравцова Г.О., художник-реставратор Національного музею «Київська картинна галерея», художник-реставратор другої категорії станкового олійного живопису.

Копія фрагменту виконана на дерев'яній дошці (породи дерева: липа) 106 × 58 см, з круглим верхом та шпугами на тильній стороні. На дошку було нанесено з подальшим шліфуванням левкас, виконано малюнок, гравіювання та чеканка по левкасу, нанесено акрилову підкладку вохристо-червоного відтінку (імітація поліменту), покладено поталь, виконано підмальовок гризайлю коричневою фарбою, основну прописку олійного живопису, лесування та нанесено холодні емалі.

Дослідницька робота «Проблематика реставрації внутрішнього декору споруди філії Національного музею «Київська картинна галерея» «Мистецький центр «Шоколадний будинок» ». Науковий керівник: канд. мистецтвознавства, доцент Т.Р. Тимченко. Рецензент: канд. мистецтвознавства, доцент П. В. Нестеренко.

У науковій роботі описано результати дослідження та методи і стратегії консерваційно-реставраційних робіт монументального живопису та скульптурного декору стін і стель залів, виконаних в стилістиці історизму інтер'єру житлової садиби архітектурної пам'ятки – особняка С. С. Могилевцева (Філія Національного музею «Київська картинна галерея»

«Мистецький центр «Шоколадний будинок») побудованого у 1901 році, аналіз впливу всебічних досліджень на архітектурну та культурну цінність особняка.

Дослідження проведене шляхом пошуку і розгляду історичних відомостей, архівних документів, збережених історичних фотографій, аналізу попередніх робіт минулих реставраторів та нинішньої реставрації, техніки, технології, методики виконання, прийнятих автором цієї дослідної роботи, який наразі є науковим співробітником досліджуваного музею, виконуючим обов'язки художника-реставратора, рішень при консервації і реконструкції монументального живопису.

Описано розроблення індивідуально підібраних методик і технологій, застосування нових підходів до реставрації і реконструкції внутрішнього декору особняка з метою стабілізації стану збереженості та покращання естетичного вигляду будівлі; вивчення шляхом безпосереднього натурального обстеження об'єкту та опису архітектурних і декоративних елементів через більш детальний огляд елементів, присутніх у історичних залах інтер'єру будівлі; встановлення причин нинішніх руйнацій; аналіз виконаних попередніх реставраційних втручань; розробка нових критеріїв оцінки успішності реставраційних робіт. Ці новаторські підходи допомагають покращити якість та ефективність реставраційних проєктів і зробити їх більш відповідними сучасним вимогам збереження історичних архітектурних об'єктів.

Ключові слова: консервація, реставрація, ікона, дерев'яна основа, видалення пізніх нашарувань, копія фрагменту ікони, дослідження, первісний вигляд, збереженість, монументальний живопис, реконструкція стінопису, художній декор інтер'єру, архітектурна пам'ятка.